

Czarliński Leon I

Data urodzenia: 1835

ziemianin, działacz społeczno-polityczny, właściciel majątku ziemskiego w Zakrzewku (pow. toruński), poseł do sejmu pruskiego (1876–1878, 1886–1918) oraz parlamentu Rzeszy Niemieckiej (1877–1884, 1893–1918), współzałożyciel i członek zwyczajny Towarzystwa Naukowego w Toruniu w l. 1875–1918.

Urodził się 30 października 1835 r. w Chwarznie w pow. kościerskim (obecnie dzielnica Gdyni), w rodzinie ziemiańskiej Felicjana i Emilii z Rokickich. W gimnazjum wraz z ojcem i starszym bratem Emilem przystąpił do powstania wielkopolskiego 1848 r. Później studiował prawo i filozofię we Wrocławiu i Berlinie. Kupił majątek ziemski w Dubielnie (pow. toruński), który sprzedał po objęciu majątku żony w Zakrzewku (pow. toruński), gdzie gospodarował do końca życia. W czasie powstania styczniowego mianowany przez Rząd Narodowy naczelnikiem cywilnym województwa chełmińskiego, organizował werbunek ochotników oraz przerzut ekwipunku do Królestwa Polskiego. W 1864 r. aresztowany i więziony przez władze pruskie. Później w duchu pracy organicznej współtworzył wiele organizacji oświatowych, gospodarczych i politycznych. W 1865 r. założył i prezesował Towarzystwu Rolniczo-Przemysłowemu w Toruniu, od 1877 r. był prezesem Centralnego Zarządu Towarzystwa Rolniczego w Prusach Zachodnich, w 1900 r. był inicjatorem i pierwszym prezesem Centralnego Towarzystwa Gospodarczego. Był współzałożycielem TNT w 1875 r. Był aktywnym posłem do sejmu pruskiego w l. 1876–1878 i 1886–1918 oraz parlamentu Rzeszy Niemieckiej w l. 1877–1884 i 1893–1918, niezłomnym orędownikiem żywotnych interesów Polaków. Jako członek i wiceprezes Koła Polskiego związał się z frakcją liberalną, był przeciwnikiem ugodowców i współpracy z rządem niemieckim. Zmarł 3 grudnia 1918 r. w Toruniu.

Literatura:

1. Mańkowski A., *Czarliński Leon*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 4, z.4, red. W. Konopczyński, Kraków 1938, s. 198-199.
2. Wierzchosławski S., *Czarliński Leon*, [w:] *Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego*, t. 1, red. S. Gierszewski, Gdańsk 1992, s. 265-266.
3. Fot. ze zbiorów *Amtliches Reichstags-Handbuch*, Berlin 1907, s. 486

Tomasz Łaskiewicz